

Yargıya Saldırıdan Sonra Vur Avukata...

Nisan ayına hukuk dünyası matem içinde girdi. Danıştay saldırısından ve Doğan Öz'ün öldürülmesinden yıllar sonra bir Cumhuriyet Savcısı daha, ağır ve çok üzücü bir saldırı sonunda, gencecik yaşında hayatını kaybetti. Tüm hukukçular olayın ağırlığı ve derin üzüntüsü içine girdi. Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz'ın incelediği dosyalar, İstanbul Çağlayan Adliyesi'ndeki güvenlik sorunu, polis ve özel güvenlik kuruluşlarının işbirliği içinde olmaları gerekliliği ve saldırganların eylemleri üzerinde konuşulurken; konu birden avukatların adliyelere girişlerinin denetlenip denetlenemeyeceği sorunu olarak ön sıraya gelip yerleşti. Çünkü İki saldırgandan biri sahte avukatlık kimliğiyle ve kolunda cübbe ile Çağlayan Adliye Binası'na girmişti. Bunun üzerine, avukatların adliyelere girmelerinde denetleme olup olamayacağı tartışılmaya başlandı.

Bu tartışmalara, bizlere özgü davranış biçimleri de eklendi. Avukatların üstlerinin aranmak istenmesi, hatta el ile yoklama yapılmaya girişilmesi, x-ray'den çanta ve eşyaların geçirilmesi zorunluluğu, tartışmalar, bağırma, kızgınlıklar, Çağlayan Adliyesi'nde yankılar uyandırdı... Adliyede bir güvenlikçiler-avukatlar-halk çatışması sürüp gitti.

Bu arada, İstanbul Barosu Başkanı'nı polislerin ve güvenlik güçlerinin şiddetle ablukaya almaya kalkışmaları unutulmayacak görüntüler olarak belleklerde kaldı. 50.000 avukatı temsil eden ve çözüm arayan bir Baro Başkanı'nın baskı ve zor altında tutulması, kabul edilebilir bir hareket değildi...

Bu durum dahi, güvenlik sorununun çok büyük boyutlu olduğunu, çözümün de çok zor olduğunu ortaya koydu...

Avukatın, bürosundaki, adliyedeki, duruşmadaki, keşifteki konumu; savunma hakkı, adil yargılanma hakkı ve silahların eşitliği ilkesi ile yakından bağlantılıdır. Adliyelere giriş çıkışlar da bu durumun önemli bir parçasıdır.

Şunu önemle belirtmek gerekir ki, avukatlar, TCK 6/1-d. maddesinde de açıkça belirtildiği üzere, tıpkı yargıçlar ve Cumhuriyet savcıları gibi yargı görevini yerine getirirler. Bu nedenle, avukatların yargılanmaları ve bürolarının aranması özel kurallara bağlanmıştır. Avukatlık Kanunu 58. ve CMK 130. ile CGTİHK 86/3. maddeleri bu durumun belirgin örnekleridir.

Bu nedendir ki, Avukatlık Kanunu'nun 58. maddesinde avukatın bürosunun aranmasında Cumhuriyet savcısı ile Baro başkanı veya temsilcisinin hazır bulunacağı, ağır cezalı suçüstü haller dışında üstünün aranmayacağı açıkça belirtilmiştir. CGTİHK 86/3. maddede durum daha da belirgin bir noktaya getirilmiştir; cezaevlerine girişte avukatların üstü, ağır cezalı suçüstü halleri dışında, elle aranmaz.1*

Kanunlardaki bu düzenlemeye karşı Danıştay 10. Dairesi'nin 26/06/2000 tarihli ve 776/2531 sayılı kararında farklı bir yaklaşım saptanmakta ve avukatların adliyelere girişlerindeki aramanın adli arama olmayıp önleme araması olduğu, avukatların duyarlı (elektronik) kapıdan geçmelerinin ve eşyalarının x-ray'den geçirilmesinin hukuka aykırı olmadığı; ancak üzerlerinin ve eşyalarının elle aranmayacağı belirtilmektedir...2*

Böylece kanunlardaki düzenlemeden farklı olarak adliyelere giriş avukatların özgürlüklerini sınırlayıcı biçimde değiştirilmektedir.

Bu tutum ve yaklaşım bizce doğru değildir. Adliyelere girişte, yargı görevi yapan yargıç ve savcılar aranmadığı gibi, avukatlar da aranmamalıdır. Adliye girişlerinde denetim sadece duyarlı kapılardan ve x-ray'den geçme şeklinde anlaşılmamalı, girişler Adalet Bakanlığı ile Türkiye Barolar Birliği'nin ortak çalışmaları ile ayrıntılı biçimde düzenlenmelidir.

Prof. Dr. Köksal Bayraktar

- 1. Geniş Bilgi için bkz. Çakmak, Seyfullah, Adliyelere Girişte Güvenlik ve Arama, Terazi Hukuk Dergisi, 20*
- 2. Bkz. Çakmak, 138,139 dipnot 17 ve sh. 139. Aynı durum Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğün 14/01/2000 tarihili ve jandarma Genel Komutanlığının 12/01/2000 tercihli kararlarında belirtilmiştir.*